

30. 10. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Změna exekučních srážek ze mzdy od 1. 10. 2024 při vícečetné exekuci

Povinnému dlužníkovi, proti němuž jsou nařízeny více jak 3 exekuce k vymožení peněžitých pohledávek, může být nově sraženo ze mzdy více! Může i nemusí, záleží na tom, zda jsou vymáhány pohledávky přednostní i nepřednostní, nebo ne, samozřejmě též na výši mzdy podrobené srážkám. Při nařízených 4 a více exekucích pro peněžité dluhy se dlužníkovi ze mzdy nově sráží jako u exekuce pro přednostní pohledávky, tedy ze dvou třetin zbytku čisté mzdy po odečtení celkové nezabavitelné částky, a to i když žádné takové prioritní dluhy nemá. Jak se to v praxi projeví?

Novinky přinesla novela občanského soudního řádu - zákon č. [252/2024](#) Sb., který m.j. doplňuje ust. § 279 o. s. ř. o nové odst. 4 až 7.

Exekuční srážky ze mzdy se provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od hrubé mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob srážena z příjmů ze závislé činnosti a pojistné odvody. Z takto vypočtené čisté mzdy zaměstnance (povinného dlužníka) - nebo příjmů, s nimiž se při exekučních srážkách zachází jako se mzdou, např. s důchody - se odečte (základní) nezabavitelná částka, která je součtem nezabavitelné částky na samotného povinného (dlužníka) a nezabavitelných částek na jím vyživované osoby. Nezabavitelná částka na povinného přitom pro rok 2024 činí 12 704,67 Kč a nezabavitelná částka na vyživovanou osobu 3176,17 Kč.

Rozdělení limitovaného zbytku čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek na třetiny

Pokud zbylá čistá mzda (tzv. výpočtová základna) - po odečtení základní (celkové) nezabavitelné částky - je rovna nebo nižší 28 586 Kč, zaokrouhlí se směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách. (Maximální výše jedné třetiny z 28 586 Kč je 9 528 Kč. Případný zbytek odečtený od zbytku čisté mzdy - 1 nebo 2 Kč - při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi náleží povinnému.)

Od jaké částky zbytku čisté mzdy se sráží bez omezení

Zbytek čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek až do částky, nad kterou se sráží bez omezení (28 586 Kč), se rozdělí na tři třetiny. Částka přesahující hranici 28 586 Kč se sráží bez omezení.

Postup při provádění srážek po třetinách zbytku čisté mzdy dle druhu pohledávky

1. třetina (zbytku čisté mzdy po odečtení nezabavitelných částek) je určena pro vydobytí nepřednostních pohledávek oprávněných osob (a přednostních pohledávek, pokud k jejich úhradě nepostačuje 2. třetina). 2. třetina (zbytku čisté mzdy) slouží pouze k vydobytí přednostních pohledávek, a pokud takové nejsou, vyplátí se povinnému. 3. třetina (zbytku čisté mzdy) se vždy vyplátí povinnému.

Absolutní přednost i v rámci přednostních pohledávek má výživné

Dochází-li ke srážkám z 2. třetiny zbytku čisté mzdy, uspokojí se z ní bez zřetele na pořadí nejprve pohledávky výživného a teprve pak podle pořadí ostatní přednostní pohledávky. Nepostačí-li částka

sražená z 2. třetiny k uspokojení všech pohledávek výživného, uspokojí se nejprve běžné výživné všech oprávněných a pak teprve nedoplatky za dřívější dobu, a to podle poměru běžného výživného. Nebylo-li by však částkou sraženou z 2. třetiny kryto ani běžné výživné všech oprávněných, rozdělí se mezi ně částka sražená z 2. třetiny poměrně podle výše běžného výživného bez ohledu na vyšší nedoplatků.

Pokud 2. třetina nestačí k uspokojení přednostních pohledávek, převádí se část přednostních pohledávek do třetiny 1. A pak jsou-li srážky ze mzdy prováděny k vydobytí několika pohledávek, uspokojí se jednotlivé pohledávky z 1. třetiny zbytku čisté mzdy podle svého pořadí bez ohledu na to, zda jde o přednostní pohledávky nebo o pohledávky ostatní. Přednostní pohledávky mají totiž prioritní povahu jen ve 2. třetině. Jestliže ta k uspokojení nestačí, jak už jsme naznačili, uspokojují se ještě z 1. třetiny, a to spolu s ostatními pohledávkami, avšak už jen podle svého pořadí. - Pořadí pohledávek se přitom řídí dnem, kdy bylo plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce). Bylo-li mu doručeno téhož dne nařízení výkonu rozhodnutí pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí; nestačí-li částka na ně připadající k plnému uspokojení, uspokojí se poměrně.^[1]

Částka zbytku čisté mzdy přesahující částku, nad kterou se sráží bez omezení, tedy plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy se připočte ke 2. třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek; zbývající část se připočte k 1. třetině.

Co (kolik) zůstává povinnému dlužníku a co (kolik) se sráží ve prospěch oprávněných věřitelů

Součet vypočtené (1.) třetiny, případně dvou třetin (1. a 2.), a částky přesahující částku, nad kterou se sráží bez omezení, je tedy postižitelnou výší příjmu. Nepostižitelnou výší příjmu je tedy součet vypočtené (3.) třetiny, případně dvou třetin (2. a 3.), a (základní) nezabavitelné částky (a případný zbytek 1 nebo 2 Kč odečtený od zbytku čisté mzdy při jeho zaokrouhlování směrem dolů na částku dělitelnou třemi). Přednostní pohledávky specifikuje ust. § 279 odst. 2 občanského soudního řádu. Postavení přednostní pohledávky má v podstatě i paušální náhrada nákladů pro plátce mzdy (nebo jiného příjmu) za provádění exekuce. Paušálně stanovená náhrada nákladů plátce mzdy se totiž uspokojuje před všemi ostatními pohledávkami z první třetiny. Ostatní pohledávky jsou nepřednostní.

Při čtyřech a více nařízených exekucích srážky ze dvou třetin zbytku čisté mzdy

Dosud tedy platilo, že je-li sráženo v rámci exekuce ze mzdy toliko pro nepřednostní pohledávky, sráží se vždy jen z jedné třetiny (z 1. třetiny) zbytku čisté mzdy, a to bez ohledu na počet nepřednostních pohledávek. Ze dvou třetin zbytku čisté mzdy (1. a 2. třetiny) se případně sráží jen v případě uspokojování přednostních pohledávek. **Nově však od 1. 10. 2024 platí, že se sráží ze dvou třetin zbytku čisté mzdy (čili 1. a 2. třetiny), jsou-li na mzdu povinného současně nařízeny nejméně 4 výkony rozhodnutí (exekuce)** k vymožení splatných peněžitých pohledávek (a usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebo usnesení obsahující vyrozumění o nařízení výkonu rozhodnutí bylo doručeno plátcí mzdy, resp. jiného příjmu). To však neplatí, doloží-li povinný plátcí mzdy, že mu byl přiznán starobní důchod, invalidní důchod pro invaliditu druhého nebo třetího stupně nebo sirotčí důchod. - Na poživatele vybraných důchodů ze státního důchodového pojištění se tedy nová pravidla o rozšíření možnosti, resp. intenzity srážek neuplatní.

Dochází-li k tomuto nově upravenému postupu, tedy srážení ze dvou třetin zbytku čisté mzdy z důvodu 4 a více exekučně vymáhaných pohledávek, pak se 2. třetina (zbytku čisté mzdy - jinak určená pro vydobytí přednostních pohledávek) přičte k 1. třetině (zbytku čisté mzdy - určené pro

vydobytí nepřednostních pohledávek). Jsou-li však vedle nepřednostních pohledávek vymáhány i přednostní pohledávky, uspokojují se z 2. třetiny přednostní pohledávky a k 1. třetině se připočte (samozřejmě jen) zbývající část (z 2. třetiny). - K uplatnění nového mechanismu srážek při nařízení 4 a více exekucí může pochopitelně dojít jak v situaci, kdy je sráženo jen pro nepřednostní pohledávky, tak v situaci, kdy je sráženo i pro přednostní pohledávky. V druhém případě pak srážení i z 2. třetiny zbytku čisté mzdy není nic nového. (Ovšem dosud srážky z 2. třetiny probíhaly jen k uspokojení přednostních pohledávek. Novinkou je právě to, že budou moci být prováděny i ke splacení nepřednostních pohledávek.)

Budou mít nová pravidla pro oprávněné věřitele nějaký efekt?

Je však otázkou, zda po provedení srážek pro přednostní pohledávky vůbec něco zůstane, aby to mohlo být přičteno k 1. třetině zbytku čisté mzdy pro provádění srážek pro nepřednostní pohledávky. Proto se nové opatření nejeví nijak pro oprávněné (věřitele) zvláště významným, aby přineslo nějakou radikální změnu k lepšímu a zrychlení uspokojení (splacení) jejich pohledávek. K tomu nejspíš v praxi nedojde ani, když bude ze dvou třetin zbytku čisté mzdy sráženo výhradně pro nepřednostní pohledávky (a 2. třetina zbytku čisté mzdy se nevyčerpá na provedení srážek pro přednostní pohledávky). Zřejmě jen budou dříve uspokojeny (uhrazeny) nepřednostní pohledávky s lepším (dřívějším) pořadím, a tak se pouze o něco dříve dostane na uspokojování pohledávek s horším (pozdějším) pořadím (pokud ovšem pohledávky s dřívějším pořadím nebudou v nějaké velmi vysoké výši, že nelze jejich splacení očekávat v dohledné době, ale i kdyby - třeba skutečnost, že na začátek uspokojování své pohledávky s pozdějším pořadím nebude oprávněný věřitel čekat např. 4 roky, ale jen 3 roky, pro něj nemá valný efekt). Nadto dlužník se 4 a více exekučně vymáhanými pohledávkami je na prahu vstupu do insolvenčního řízení.

Tyto stručné úvahy, resp. poznámky jsou však samozřejmě neúplné, v praxi bude záležet vždy na okolnostech - parametrech každého jednotlivého případu - na výši pohledávek, na poměru přednostních a nepřednostních pohledávek apod.

Jednoduché příklady změny výpočtu exekučních srážek:

1) Zaměstnanec má jen nepřednostní dluhy

Ženatý zaměstnanec se 2 dětmi pobírá čistou mzdu 30 000 Kč. Jsou vůči němu nařízeny 4 exekuce pro 4 nepřednostní pohledávky, řekněme nesplacené úvěry. Dosud byla srážkami ze mzdy uspokojována jen 1 pohledávka, a to pohledávka první v pořadí.

Základní nezabavitelná částka je součtem nezabavitelné částky na povinného dlužníka 12 704,67 Kč a 3 částek na vyživovanou osobu po 3 176,17 Kč, takže činí 22 233,18 Kč čili po zaokrouhlení na celé koruny nahoru 22 234 Kč. Zbývá 7766 Kč, které se rozdělí na 3 třetiny po 2588 Kč + zbytek 2 Kč. Jedna třetina 2588 Kč byla sražena ve prospěch oprávněného věřitele s nepřednostní pohledávkou první v pořadí. Povinnému dlužníku zůstala základní nezabavitelná částka 22 234 Kč + 2 x 2588 Kč čili 5176 Kč (dvě třetiny zbytku čisté mzdy) a zbytek 2 Kč vzniklý zaokrouhlováním, takže celkem 27 412 Kč. (Jde-li o exekuci zahájenou po 1. 1. 2022, pak se částka sražená ve prospěch oprávněného věřitele sníží o 50 Kč paušální náhrady nákladů exekuce pro plátce mzdy.)

Od 1. 10. 2024 bude nadále srážkami uspokojována jen jedna z nepřednostních pohledávek (stejná jako dosud), ale již částkou odpovídající dvěma třetinám zbytku čisté mzdy, tedy částkou 5176 Kč, která připadá oprávněnému věřiteli. Dlužníkovi zůstává nezabavitelná částka 22 234 Kč, jedna třetina zbytku čisté mzdy 2588 Kč a zbytek 2 Kč, takže celkem 24 824 Kč. Dochází tak k rychlejšímu splacení pohledávky první v pořadí.

2) Zaměstnanci je přednostně sráženo výživné, a ještě má nepřednostní dluhy

Ženatý zaměstnanec se 2 dětmi (z toho jedním ve vlastní péči) pobírá čistou mzdu 33 000 Kč. Jsou vůči němu nařízeny 4 exekuce pro 3 nepřednostní pohledávky, řekněme zase nesplacené úvěry, a 1 přednostní exekuci - pro běžné výživné na dítě z prvního manželství s měsíční splátkou 4000 Kč.

Základní nezabavitelná částka je součtem nezabavitelné částky na povinného dlužníka 12 704,67 Kč a (jen) 2 částek na vyživovanou osobu (protože nezabavitelná částka na dítě, v jehož prospěch je nařízena srážka, se nepočítá) po 3 176,17 Kč, takže činí 19 057,01 Kč čili po zaokrouhlení na celé koruny nahoru 19 058 Kč. Zbývá 13 942 Kč, které se rozdělí na 3 třetiny po 4647 Kč + 1 Kč. Jedna třetina 4647 Kč byla dosud srážena ve prospěch oprávněného věřitele s nepřednostní pohledávkou první v pořadí. Z další třetiny bylo sráženo 4000 Kč pro přednostní pohledávku, přičemž zbylo 647 Kč. Celkem tedy bylo sráženo 8647 Kč. Povinnému dlužníku zůstala základní nezabavitelná částka 19 058 Kč + třetina zbytku čisté mzdy 4647 Kč + zbytek ze třetiny pro přednostní pohledávky 647 Kč + 1 Kč čili celkem 24 353 Kč. (Jde-li o exekuci zahájenou po 1. 1. 2022, pak se částka srážena z 1. třetiny ve prospěch nepřednostní pohledávky sníží o 50 Kč paušální náhrady nákladů exekuce pro plátce mzdy.)

Od 1. 10. 2024 bude nadále srážkami uspokojována přednostní pohledávka z třetiny zbytku čisté mzdy určené pro vydobytí přednostních pohledávek (srážka pro běžné výživné 4000 Kč) a nadále jen jedna z nepřednostních pohledávek, a to jako dosud z třetiny určené pro vydobytí nepřednostních pohledávek (4647 Kč), ale nově též ze částky, která zbyla z příslušné třetiny po srážce ve prospěch přednostní pohledávky, takže na úhradu nepřednostní pohledávky připadne o 647 Kč více čili celkem 5294 Kč. Sráženo tedy bude celkem 9294 Kč. Dlužníkovi zůstává nově jen nezabavitelná částka 19 058 Kč, jedna třetina zbytku čisté mzdy 4647 Kč a zbytek 1 Kč, takže celkem 23 706 Kč.

Richard W. Fetter,

právník věnující se pracovnímu právu a s ním souvisejícím kapitolám jiných právních odvětví

[1] Příklad poměrného uspokojení pohledávek: Shodou okolností byly zaměstnavateli doručeny dva exekuční příkazy pro přednostní i nepřednostní pohledávku téhož dne. Příslušná třetina zbytku čisté mzdy činí 5000 Kč. Přednostní pohledávka činí 90 000 Kč a nepřednostní 70 000 Kč. Pohledávky budou uspokojovány poměrně bez ohledu na to, že jedna je přednostní a jedna nepřednostní: Celková výše pohledávek je součtem 90 000 Kč + 70 000 Kč = 160 000 Kč. Vypočteme poměrné číslo jako podíl částky, z níž se sráží, tedy 5000 Kč a částky 160 000 Kč, což je 0,03125. Poměrným číslem vynásobíme částky obou pohledávek a dostaneme částku 2812,50 Kč ohledně přednostní pohledávky ve výši 90 000 Kč a částku 2187,50 Kč ohledně nepřednostní pohledávky ve výši 70 000 Kč, které budou ze mzdy sráženy.

Další články:

- [Proměna definice závislé práce a konec postihování pracovníků: Analýza dopadů připravovaného zákona o platformové práci](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)
- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamyšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)